

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ THÙY THƯƠNG

**ĐỊNH LƯỢNG ĐỒNG THỜI PARACETAMOL,
CLOPHENINAMIN MALEAT TRONG THUỐC COLDACMIN
VÀ PACEMIN BẰNG PHƯƠNG PHÁP SẮC KÝ LỎNG
HIỆU NĂNG CAO (HPLC) VÀ PHƯƠNG PHÁP QUANG PHỔ
HẤP THỤ PHÂN TỬ (UV-VIS)**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC VẬT CHẤT

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ THÙY THƯƠNG

**ĐỊNH LƯỢNG ĐỒNG THỜI PARACETAMOL,
CLOPHENINAMIN MALEAT TRONG THUỐC COLDACMIN
VÀ PACEMIN BẰNG PHƯƠNG PHÁP SẮC KÝ LỎNG
HIỆU NĂNG CAO (HPLC) VÀ PHƯƠNG PHÁP QUANG PHỔ
HẤP THỤ PHÂN TỬ (UV-VIS)**

**Chuyên ngành: Hóa phân tích
Mã số: 60.44.01.18**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC VẬT CHẤT

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS MAI XUÂN TRƯỜNG

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực. Những kết luận của luận văn chưa công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Thùy Thương

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và thực hiện luận tại Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên, tác giả đã nhận được nhiều sự quan tâm, động viên, hướng dẫn và giúp đỡ của các thầy giáo, cô giáo, bạn bè và gia đình.

Tác giả bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới:

Khoa Hóa học, Phòng Đào tạo - Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên, các thầy cô giáo tham gia giảng dạy đã cung cấp những kiến thức giúp tác giả trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Đặc biệt tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo PGS.TS Mai Xuân Trường người đã tận tình hướng dẫn chỉ bảo và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu, thực hiện và hoàn thành luận văn.

Cuối cùng tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến gia đình, bạn bè những người đã luôn bên tác giả, động viên và khuyến khích tác giả trong quá trình thực hiện đề tài nghiên cứu của mình.

Trong quá trình thực hiện luận văn này, với khối lượng công việc lớn, thời gian nghiên cứu có hạn, khả năng nghiên cứu còn hạn chế, mặc dù tác giả đã hết sức cố gắng nhưng không thể tránh khỏi những thiếu sót. Tác giả rất mong nhận được các ý kiến đóng góp, xây dựng chân thành từ các thầy giáo, cô giáo và bạn đọc.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2015

Tác giả

Nguyễn Thị Thùy Thương

MỤC LỤC

	Trang
LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	2
1.1. Tổng quan về paracetamol và clopheninamin maleat	2
1.1.1. Paracetamol	2
1.1.2. Clopheninamin maleat.....	7
1.2. Các định luật cơ sở của sự hấp thụ ánh sáng	10
1.2.1. Định luật Bughe - Lămbe - Bia	10
1.2.2. Những nguyên nhân làm cho sự hấp thụ ánh sáng của dung dịch không tuân theo định luật Bughe - Lămbe - Bia	11
1.2.3. Định luật cộng tính	13
1.3. Một số phương pháp xác định đồng thời các cấu tử	14
1.3.1. Phương pháp Vierordt	14
1.3.2. Phương pháp phổ đạo hàm	16
1.3.3. Phương pháp lọc Kalman	18
1.4. Phương pháp sắc ký lỏng hiệu năng cao	19
1.4.1. Nguyên tắc của phương pháp HPLC.....	19
1.4.2. Các đại lượng đặc trưng của quá trình sắc kí	22
1.4.3. Sơ đồ máy HPLC.....	25
1.4.4. Kết quả xác định một số chất theo phương pháp HPLC	26

Chương 2. THỰC NGHIỆM	27
2.1. Nội dung nghiên cứu.....	27
2.1.1. Phương pháp HPLC.....	27
2.1.2. Phương pháp quang phổ hấp thụ phân tử	27
2.2. Phương pháp nghiên cứu	28
2.2.1. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết.....	28
2.2.2. Phương pháp thực nghiệm.....	28
2.3. Đánh giá độ tin cậy của quy trình phân tích	28
2.3.1. Giới hạn phát hiện (LOD)	28
2.3.2. Giới hạn định lượng (LOQ).....	29
2.3.3. Đánh giá độ tin cậy của phương pháp	29
2.3.4. Đánh giá kết quả phép phân tích theo thống kê	30
2.4. Thiết bị, dụng cụ và hóa chất	31
2.4.1. Thiết bị	31
2.4.2. Dụng cụ	31
2.4.3. Hóa chất.....	31
2.5. Chuẩn bị các dung môi để hòa tan mẫu	32
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	34
3.1. Phương pháp HPLC	34
3.1.1. Xác định điều kiện tối ưu cho phép xác định PRC và CPM bằng phương pháp HPLC	34
3.1.2. Đánh giá phương pháp định lượng.....	37
3.1.3. Xác định PRC và CPM trong thuốc COLDACMIN	41
3.1.4. Xác định PRC và CPM trong thuốc PACEMIN	42
3.1.5. Khảo sát độ đúng của phép xác định PRC, CPM theo phương pháp thêm chuẩn	43

3.2. Phương pháp quang phổ hấp thụ phân tử	45
3.2.1. Khảo sát phổ hấp thụ phân tử của paracetamol và clopheninamin maleat	45
3.2.2. Kiểm tra sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC và CPM vào pH	46
3.2.3. Kiểm tra sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC và CPM theo thời gian.....	46
3.2.4. Khảo sát sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC và CPM theo nhiệt độ.....	47
3.2.5. Khảo sát khoảng tuyến tính tuân theo định luật Bughe - Lămbe - Bia của PRC và CPM. Xác định chỉ số LOD và LOQ.....	48
3.2.6. Khảo sát và đánh giá độ tin cậy của phương pháp nghiên cứu trên các mẫu tự pha.....	52
3.2.7. Xác định hàm lượng PRC và CPM trong thuốc COLDACMIN và đánh giá độ đúng của phép phân tích theo phương pháp thêm chuẩn	54
3.2.8. Xác định hàm lượng PRC và CPM trong thuốc PACEMIN và đánh giá độ đúng của phép phân tích theo phương pháp thêm chuẩn	56
KẾT LUẬN.....	60
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	61

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Tiếng việt	Tiếng Anh	Viết tắt
Paraxetamon	Paracetamol	PRC
Clopheninamin maleat	Chlorpheniramine maleate	CPM
Giới hạn phát hiện	Limit of Detection	LOD
Giới hạn định lượng	Limit of Quantity	LOQ
Sai số tương đối	Relative Error	RE
Độ lệch chuẩn	Standard Deviation	S hay SD
Phương pháp sắc ký lỏng hiệu năng cao	High Performance Liquid Chromatography	HPLC

DANH MỤC CÁC BẢNG

	Trang
Bảng 3.1. Giá trị các đại lượng đặc trưng	38
Bảng 3.2. Kết quả khảo sát thời gian lưu	38
Bảng 3.3. Kết quả khảo sát diện tích pic.....	38
Bảng 3.4. Mối tương quan giữa nồng độ và diện tích pic của PRC và CPM	39
Bảng 3.5. Kết quả khảo sát độ lặp lại.....	41
Bảng 3.6. Kết quả phân tích thuốc COLDACMIN.....	42
Bảng 3.7. Kết quả phân tích thuốc PACEMIN	43
Bảng 3.8. Kết quả khảo sát độ đúng.....	44
Bảng 3.9. Độ hấp thụ quang của PRC và CPM ở các giá trị pH	46
Bảng 3.10. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC và CPM theo thời gian	47
Bảng 3.11. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC và CPM theo nhiệt độ.....	47
Bảng 3.12. Độ hấp thụ quang của dung dịch PRC ở các giá trị nồng độ.....	49
Bảng 3.13. Kết quả xác định LOD và LOQ của PRC.....	50
Bảng 3.14. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của CPM theo nồng độ	51
Bảng 3.15. Kết quả tính LOD và LOQ của CPM	52
Bảng 3.16. Pha chế các dung dịch hỗn hợp PRC và CPM	53
Bảng 3.17. Kết quả tính nồng độ, sai số của PRC và CPM trong hỗn hợp	53
Bảng 3.18. Kết quả tính nồng độ, sai số PRC và CPM trong mẫu thuốc COLDACMIN	55
Bảng 3.19. Kết quả xác định độ thu hồi của PRC và CPM trong mẫu thuốc COLDACMIN	56
Bảng 3.20. Kết quả tính nồng độ, sai số PRC và CPM trong mẫu thuốc PACEMIN	57
Bảng 3.21. Kết quả xác định độ thu hồi của PRC và CPM trong mẫu thuốc PACEMIN	58

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.	Mô hình hoạt động của bộ lọc Kalman	18
Hình 1.2.	Thời gian lưu của cấu tử phân tích.....	22
Hình 1.3.	Hệ thống máy HPLC	25
Hình 3.1.	Sắc ký đồ của PRC (325 µg/mL).....	35
Hình 3.2.	Sắc ký đồ của CPM (10 µg/mL).....	35
Hình 3.3.	Sắc ký đồ của CPM (1), PRC (2)	37
Hình 3.4.	Đồ thị biểu diễn sự phụ thuộc tuyến tính giữa diện tích pic của PRC và nồng độ	40
Hình 3.5.	Đồ thị biểu diễn sự phụ thuộc tuyến tính giữa diện tích pic của CPM và nồng độ	40
Hình 3.6.	Phổ hấp thụ của các dung dịch chuẩn PRC (1), CPM (2)	45
Hình 3.7.	Phổ hấp thụ quang của PRC ở các nồng độ 0,2 ÷ 40,0 µg/mL.....	48
Hình 3.8.	Đường hồi quy tuyến tính biểu diễn sự phụ thuộc của độ hấp thụ quang A vào nồng độ của PRC	49
Hình 3.9.	Phổ hấp thụ quang của CPM ở các nồng độ 0,2 ÷ 40 µg/mL	50
Hình 3.10.	Đường hồi quy tuyến tính biểu diễn sự phụ thuộc của độ hấp thụ quang A vào nồng độ CPM.....	51